

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-663/23 – 1

Asia C-663/23

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

9.11.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfin alueellinen alioikeus, Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

24.10.2023

Kantaja:

UW

Vastaaja:

Etihad Airways P.J.S.C.

Landgericht Düsseldorf

Välipäätös

Asiassa

UW, [– –] Berliini,

kantajana,

[– –]

vastaan

Etihad Airways P.J.S.C., [– –] Frankfurt,

vastaajana,

[– –]

Landgericht Düsseldorfin 22. siviilijaosto on 24.10.2023

[– –]

tehnyt seuraavan välipäätöksen:

Asian käsittelyä lykätään.

Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan ja kolmannen kohdan nojalla seuraavat unionin oikeuden tulkintaa koskevat ennakkoratkaisukysymykset:

1.

Onko lentomatikustajien oikeuksista annetun asetuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä sen 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 7 artiklan 3 kohdan kanssa, tulkittava siten, että matkustaja, joka ei ole hankkinut lippua lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan lennolle rahalla vaan toisen lentoliikenteen harjoittajan laatiman kanta-asiakasohjelman lentopisteillä, voi kyseisen lennon peruuntuessa vaatia lennosta vastaavaa lentoliikenteen harjoittajaa palauttamaan lipun hinnan rahana?

2.

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko lentomatikustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu lipusta maksettu hinta, jonka palauttamista matkustaja voi vaatia rahana, laskettava tällaisissa tapauksissa yleisölle tarjottavan hinnan mukaan, jolla lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja tarjoaa peruuntunutta lentoa vastaavaa lentoa myyntiin, vai käytettyjen bonuspisteiden (keskimääräisen) arvon mukaan?

Perustelut:

I

Ennakkoratkaisumenettelyn taustalla ovat seuraavat tosiseikat:

Kantajalla oli vahvistettu varaus Düsseldorfista Abu Dhabin/Yhdistyneiden arabiemiirikuntien kautta Kairoon/Egyptiin lähtevälle lennolle, jonka vastapuolen oli tarkoitus suorittaa 6.–7.4.2021 (lennon numerot: EY 24 ja EY 653).

Matkakumppani osti kyseisen lentolipun American Airlinesilta. Matkakumppani maksoi kantajan lipun American Airlinesin kanta-asiakasohjelman 42 500 lentopisteellä, ja kantaja maksoi veroja ja maksuja 81,60 Yhdysvaltain dollaria (USD).

2

Edellä mainitun lennon yleisölle tarjottava hinta on 8 009,91 euroa veroineen ja maksuineen.

Vastaaja peruutti lennon.

Kantaja kieltäytyi hänelle tarjotusta korvaavasta kuljetuksesta ja vaati 6.2.2021 vastaajaa palauttamaan käytetyt lentopisteet ja lisämaksut 15.2.2021 mennessä. Vastaaja ei palauttanut lipusta maksettua hintaa vaan ohjasi kääntymään American Airlinesin puoleen.

Kantaja antoi 22.2.2021 edustajalleen tehtäväksi oikeuksiensa tarkistamisen ja vaatimusten esittämisen vastaajalle tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä. Edustaja veloitti tästä kantajalta 850,00 euroa.

Vastaaja pyysi American Airlines -lentoyhtiötä hyvittämään matkakumppanin käyttämät 85 000 lentopistettä tämän lentopistetilille.

Kantaja vaatii nyt tarkasteltavassa asiassa, että

vastaaja veloitetaan maksamaan hänelle 8 009,91 euroa korkoineen [– –] ja lisäksi 850,00 euron summa.

Vastaaja vaatii, että

kanne hylätään.

Vastaaja katsoo, että kantaja voi vaatia korkeintaan bonuspisteiden hyvittämistä, koska lento on maksettu American Airlines -lentoyhtiön bonuspisteillä eikä rahalla. Koska vastaaja ei voi hyvittää kantajalle American Airlinesin bonuspisteitä, kantajan on käännettävä American Airlinesin puoleen hinnan palauttamista varten.

II

Kanteen menestyminen riippuu ratkaisevasti vastauksista päätösosassa esitettyihin kysymyksiin.

Erityisesti on todettava seuraavaa:

Kantajalla on vastaajaan nähden lentomatrustajien oikeuksista annetun asetuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan nojalla oikeus lipusta maksetun hinnan palautukseen 8 009,91 euron suuruisena, jos hän voi vaatia lipusta maksetun hinnan palauttamista rahana, vaikka hän ei ole ostanut lentoa rahalla vaan bonuspisteillä.

Lentomatrustajien oikeuksista annetun asetuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan vastaajan on palautettava kantajalle tämän valinnan mukaan lipusta maksettu hinta seitsemän päivän kuluessa lentomatrustajien oikeuksista annetun asetuksen 7

artiklan 3 kohdassa esitetyllä tavalla, koska vastaaja peruutti lennon, jolle kantajalla oli vahvistettu varaus.

a)

Kantaja hankki lentolipun vain osittain rahalla ja maksoi siitä 81,60 USD veroa ja maksuja ja käytti muutoin matkakumppanilta saatuja American Airlinesin bonusohjelman 42 500 lentopistettä.

Palautusta koskevan oikeuden luonteesta ja määrästä säädetään lentomatikustajien oikeuksista annetun asetuksen 7 artiklan 3 kohdassa, johon viitataan nimenomaisesti kyseisen asetuksen 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa. Lentomatikustajien oikeuksista annetun asetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan lipun hinta on palautettava käteisenä, sähköisenä pankkisiirtona, pankkisiirtona, sekillä tai matkustajan allekirjoitetulla suostumuksella, matkakuponkeina ja/tai muina palveluina. Tämän perusteella on kyseenalaista, voiko kantaja vaatia käytettyjä bonuspisteitä vastaavan arvon palauttamista euroina. Jaoston näkemyksen mukaan tähän on vastattava myöntävästi.

Tälle ei pitäisi olla esteenä se, että lippua ei alun perin hankittu rahalla vaan bonuspisteillä. Lentomatikustajien oikeuksista annetun asetuksen 7 artiklan 3 kohdan selkeän sanamuodon mukaan lipun hinta voidaan palauttaa matkakuponkeina ja/tai muina palveluina, joihin sisältyy myös bonuspisteiden hyvittäminen, vain matkustajan allekirjoitetulla suostumuksella. Koska kantaja ei ole antanut tällaista suostumusta, bonuspisteitä vastaava arvo on palautettava rahana.

Tälle ei pitäisi olla esteenä myöskään se, että lentomatikustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, jossa viitataan nimenomaisesti kyseisen asetuksen 7 artiklan 3 kohtaan, lähtökohtana on, että lentolippu maksetaan rahana, eikä siinä ole otettu huomioon lipun hinnan palauttamista bonuspisteitä käytettäessä. Lentomatikustajien oikeuksista annetun asetuksen 3 artiklan 3 kohdan toisen virkkeen mukaan asetusta sovelletaan nimenomaisesti myös tapauksissa, joissa lippu on hankittu lentoliikenteen harjoittajan kanta-asiakasohjelman tai muun kaupallisen ohjelman yhteydessä. Tällaisia ohjelmia ovat muun muassa American Airlinesin kanta-asiakasohjelman kaltaiset bonuspisteitä sisältävät kanta-asiakasohjelmat. Tästä voidaan päätellä, että lainsäätäjä on selvästi pitänyt nyt tarkasteltavaa tilannetta mielessään ja päättänyt kuitenkin viitata rajoituksitta lentomatikustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisen lipusta maksetun hinnan palauttamista koskevan oikeuden osalta kyseisen asetuksen 7 artiklan 3 kohdassa esitettyihin palauttamista koskeviin yksityiskohtaisiin sääntöihin, jotta vältetään matkustajalle tällaisissa tapauksissa aiheutuvat haitat.

Tässä yhteydessä on erityisesti huomattava, että on yleistä, että kanta-asiakasohjelmien bonuspisteitä voidaan käyttää myös muiden samaan lentoyhtiöallianssiin kuuluvien lentoyhtiöiden lentojen ostamiseen. Tässäkin tapauksessa American Airlinesin kanta-asiakasohjelman bonuspisteitä voidaan käyttää myös vastaajan lentoihin. Tällaisissa tapauksissa lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan, jolta palautusta vaaditaan, on mahdoton hyvittää toisen lentoyhtiön myöntämiä bonuspisteitä matkustajan pistetilille, tai se on hyvin vaikeaa. Jotta estetään se, että lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja ohjaa tällaisissa tapauksissa matkustajan lentopisteohjelman laatineen lentoyhtiön puoleen, lainsäätäjänä on selvästi päättänyt, että myös tällaisissa tapauksissa matkustajalle myönnetään aina oikeus rahana tehtävään palautukseen.

Tämä vastaa myös lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen tavoitetta, joka on lentomatkustajien suojelun korkean tason varmistaminen. Unionin tuomioistuin on myös todennut lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisen korvausvaatimuksen osalta, että matkustajien suojelun korkean tason varmistamiseksi kyseisen asetuksen 7 artiklan 3 kohtaa on tulkittava laajasti (ks. tuomio 3.9.2020, Delfly v. Smartwings Poland, C-356/19 [– –]: matkustaja voi vaatia korvauksen maksamista kansallisessa valuutassa euron sijasta).

Vaikka American Airlinesin kanta-asiakasohjelman sopimusehtoissa todettaisiin, että bonuspisteitä vastaavaa arvoa ei voida palauttaa rahana ja että bonuspisteet voidaan ainoastaan hyvittää matkustajan tilille, lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen 15 artiklan mukaan tällainen lauseke olisi tehoton, koska sillä rajoitettaisiin kohtuuttomasti lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan, 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan ja 7 artiklan 3 kohdan mukaisia kantajan oikeuksia. Lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen 13 artiklassa säädetään lisäksi, että lentoliikenteen harjoittaja voi hakea korvausta toiselta lentoliikenteen harjoittajalta, joka on myöntänyt lentopisteet.

b)

Kantaja vaatii 8 009,91 euron suuruisia summaa. Kantajan riidattoman näkemyksen mukaan tämä on se hinta, jonka kantaja olisi joutunut maksamaan, jos hän olisi varannut lennon vapailta markkinoilta. Vaikka bonuspisteillä ei voi käydä kauppaa, niillä on kuitenkin arvoa, koska matkustaja voi käyttää niitä bonusohjelmassa tarjottuja tavaroita tai palveluja vastaan (ks. BGH, tuomio 1.3.2023 – IV ZR 112/22, r + s 2023, s. 448 ja 449, 14 kohta). Jaosto katsoo, että on asianmukaista määrittää bonuspisteiden arvo kantajan esittämän näkemyksen mukaisesti hypoteettisen ostohinnan perusteella.

Lähtökohdaksi ei voida ottaa mitään bonuspisteiden objektiivisesti todettavaa arvoa. Käytettyjen bonuspisteiden arvo vaihtelee sen mukaan, mihin lentoihin ne käytetään. Riippuen siitä, mikä lento lentopisteillä varataan, lentopisteiden käyttö voi olla matkustajan kannalta toisinaan edullista ja toisinaan vähemmän edullista,

sillä lentopisteiden arvo on yleensä pitkällä ja hintavilla lennoilla suurempi kuin yksinkertaisilla lyhyen ja keskipitkän reitin lennoilla. Käytännössä ei kuitenkaan olisi mahdollista eikä myöskään matkustajan kannalta kohtuullista, jos tässä yhteydessä lentopisteille määritettäisiin eräänlainen ”keskiarvo” matkustajan mahdollisen aiemman lentokäyttäytymisen tai lentopisteitä käyttävän keskivertoasiakkaan käyttäytymisen perusteella. Matkustajan kannalta on täysin epäselvää, mikä on lentopisteiden arvo niiden lunastamishetkellä. Matkustajalla ei yleensä ole tietoa lentoyhtiön asiaa koskevasta laskelmasta eikä lentoyhtiön ja muiden samaan lentoyhtiöallianssiin kuuluvien lentoyhtiöiden välisistä sopimuksista, jotka koskevat lentopisteiden hyväksymistä lentoa varattaessa. Kantaja on todennut, että hän käyttää lentopisteet yleensä hyvin kalliisiin lentoihin, mitä ei ole riitautettu. Kyseinen lento Düsseldorfista Abu Dhabin kautta Kairoon 6.–7.4.2021 varattiin 42 500 bonuspisteellä, ja käytettyjen bonuspisteiden arvoksi on ”konkretisoitunut” se hypoteettinen hinta, jolla vastaavaa lentoa tarjotaan vapailla markkinoilla. Kantajalta ei voida viedä tätä etua peruuttamalla lento myöhemmin. Jos lentoyhtiö laatii tällaisia lentopisteohjelmia asiakasuskollisuuteen ja markkinointiin liittyvistä syistä ja matkustaja käyttää tällaisia pisteitä lennon varaamiseen, lentoyhtiön on – jos se peruuttaa kyseisen lennon – pitäydyttävä kyseisen varauksen osalta konkretisoituneessa bonuspisteiden arvossa, varsinkin koska bonusohjelman taustalla oleva laskelma on lentomatkustajalle täysin epäselvä ja läpinäkymätön.

Siltä osin kuin vastaaja väittää, että se on tällä välin hyvittänyt lentoon käytetyt bonuspisteet varauksen tehneen matkakumppanin bonustilille, tällä ei ole merkitystä. On todettava yhtäältä, että matkakumppanin bonustilin hyvittäminen ei johda kantajan varojen lisääntymiseen. Toisaalta, kuten on jo todettu, lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan lennon hinta voidaan palauttaa muussa muodossa kuin rahana vain matkustajan allekirjoitetulla suostumuksella. Tällaista suostumusta ei ole annettu, joten bonuspisteiden hyvittäminen ei johda vaatimuksen täyttymiseen, eikä sillä ole tässä yhteydessä merkitystä. Vastaaja ei voi ”luoda peruuttamatonta tilannetta” hyvittämällä käytetyt bonuspisteet kantajalle tai hänen matkakumppanilleen vastoin näiden tahtoa.

c)

Lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen tulkinta ei ole edellä esitettyjen kysymysten osalta niin ilmeinen, että oikea tulkinta voitaisiin päätellä yksiselitteisesti lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen tekstistä ja unionin tuomioistuimen aiemmasta oikeuskäytännöstä. [–]